

Un projecte de llei d'educació a les portes del Parlament de les Illes Balears

Bernat Sureda

RESUM

Es revisa la incidència del procés d'exposició pública i d'intervenció dels organismes consultius en el projecte de Llei d'Educació, aprovada pel govern de la CAIB, i presentat al Parlament per al seu debat. Aquesta revisió es fa contemplant el debat educatiu que s'ha viscut a la CAIB des de l'aprovació de l'Estatut i sobretot, des del moment que aquesta va assumir les competències en educació. Un debat que té en el tema de la llengua un dels seus punts rellevants, però que també ha afectat altres aspectes.

RESUMEN

Se revisa la incidencia del proceso de exposición pública y de intervención de los organismos consultivos en el proyecto de Ley de Educación, aprobada por el gobierno de la CAIB, y presentado al Parlamento para su debate. Esta revisión se hace contemplando el debate educativo que se ha vivido en la CAIB desde la aprobación del Estatuto y sobre todo, desde el momento que ésta asumió las competencias en educación. Un debate que tiene en el tema de la lengua uno de sus puntos relevantes, pero que también ha afectado a otros aspectos.

I. ELS ANTECEDENTS I CONDICIONANTS DEL PROJECTE DE LLEI

Dia 9 de juny del 2021 el Govern de les Illes Balears va aprovar el Projecte de Llei d'educació de les Illes Balears que passaria al Parlament per a la seva tramitació. Quasi quinze anys després de l'entrada en vigor de l'Estatut d'autonomia, dia 1 de gener del 1998, la CAIB va rebre la transferència de les funcions i els serveis de l'Administració de l'Estat en matèria d'ensenyament no universitari. Entre l'aprovació de l'Estatut, que incloïa el ple exercici de competències exclusives en matèria de llengua, i la transferència a la CAIB de les corresponents a l'educació, hi va haver un període en què, mentre el govern de l'Estat mantenia la gestió en matèria d'ensenyament el govern autonòmic podia regular els aspectes relatius a l'ensenyament de la llengua. Va ser una etapa en la qual la intervenció de dues administracions dificultava qualsevol proposta o formulació de pacte global per a la configuració d'un sistema educatiu propi. A pesar d'aquesta dificultat es donaren algunes iniciatives com va ser l'elaboració del document «Línies bàsiques per a un model educatiu propi de les Illes Balears» el 1991, en l'època del conseller Bartomeu Rotger. Aquesta iniciativa va motivar diversos documents amb propostes i reflexions sobre com hauria de ser aquest model educatiu propi. Al mateix temps, en matèria de llengua, s'arribava a acords importants que encara formen part del consens actual, com és el cas de la Llei de normalització lingüística, aprovada el 29 d'abril del 1986, que desenvolupa l'Estatut d'autonomia.

La Llei de normalització lingüística, amb les seves disposicions generals i específiques en matèria d'ensenyament, ha orientat el posterior desenvolupament normatiu en qüestions relacionades amb l'ensenyament de la llengua. Era un acord bàsic àmpliament acceptat que els alumnes de les Illes Balears, amb independència de la seva llengua habitual en iniciar l'escolarització, en acabar-la havien de dominar les dues llengües que eren oficials a la CAIB. El sistema educatiu havia de garantir aquest objectiu amb els mètodes i formes d'organització més adients i eficaços. A més, aquesta fita s'havia d'aconseguir sense segregar els grups per motiu de llengua i procurant les mesures necessàries

que fessin possible arribar a la igualtat plena de les dues llengües per garantir el dret de tots els ciutadans a fer ús del català i del castellà. Era també un objectiu acceptat que el sistema educatiu afavorís el coneixement d'una altra llengua estrangera.

Aquest acord bàsic, impulsat per governs de majoria conservadora i mantinguts per governs progressistes, tan sols va ser trencat pel govern conservador de José Ramón Bauzá amb el Decret 15/2013, de 19 d'abril. Una norma amb la qual es regula el tractament integrat de les llengües als centres docents no universitaris de les Illes Balears. Aquesta disposició, amb l'excusa d'afavorir l'estudi d'una tercera llengua, desmuntava bona part dels instruments que garantien una suficient presència del català a les escoles de les Illes Balears. La ruptura dels acords bàsics va topat amb una forta oposició de la comunitat educativa i de la societat en general. La confrontació a les mesures de Bauzá es va traduir, el 29 de setembre del 2013, en la manifestació més nombrosa i important de la història de les Balears quan unes 100.000 persones protestaren contra la política educativa del govern. A més la reforma provocà tensions en el mateix PP i es topà amb sentències adverses per part dels tribunals.

Encara que l'aspecte d'especificitat més important que hauria de preveure qualsevol actuació en el marc cultural i educatiu de la política autonòmica de les Illes Balears és l'existència d'una llengua pròpia i diferent de l'oficial de l'Estat, una llei d'educació no és una norma només lingüística. La veritat d'aquesta afirmació, que els promotors de la llei han fet servir sovint per desviar l'atenció d'un tema que és central i que en conseqüència pot ser el més polèmic, ens condueix a haver de tenir en compte altres arestes del nostre sistema educatiu en les quals cal encaixar el projecte de llei.

La voluntat d'aprovar una llei educativa per a les Illes Balears es veu condicionada per estructures, inèrcies i condicionants, algunes de molt específiques, de les Balears, com el tema de la llengua ja esmentat o d'altres que comentaré tot seguit. D'altres factors que afecten el procés de debat d'una llei educativa són més globals i responen a circumstàncies i debats ideològics que es donen en espais més amplis.

La política educativa, la planificació i les actuacions educatives a les Illes Balears es veuen determinades i condicionades per unes realitats demogràfiques, econòmiques i socials complexes que molts de cops compliquen la prospectiva i la gestió diària de l'educació. A les Illes Balears la immigració és el factor que provoca un sostingut creixement demogràfic. D'acord amb les dades de l'Institut d'Avaluació i Qualitat del Sistema Educatiu de les Illes Balears (IAQSE), el 2021, l'alumnat estranger representa un 17 % del d'educació primària i un 14 % del d'educació secundària obligatòria. A més aquests alumnes es concentren sobretot als centres públics i en alguns poden arribar a representar un percentatge molt elevat. L'impacte sobre la planificació del sistema escolar i sobre la pràctica de les escoles d'aquest factor demogràfic és molt important. Afecta per exemple les necessitats, canviades en molts de casos en poc temps, de creació de centres i ampliació d'aules. Pel que fa al dia a dia de les escoles, imposa la necessitat de programes d'acollida i de suport potents sense els quals és molt difícil lluitar contra l'abandonament escolar, una de les xacres més importants de la nostra realitat escolar. Aquest factor demogràfic agreuja encara més la discriminació escolar amb l'agrupament a determinats centres dels alumnes amb més dificultats, una altra de les disfuncions dels nostres sistemes escolars que s'intensifica al de les Illes Balears.

Al factor demogràfic cal afegir-hi l'econòmic. Una economia turística intensiva com la nostra reclama molta mà d'obra poc qualificada, amb contractes temporals i precaris, que estimula poc la continuïtat dels estudis més enllà dels obligatoris i, inclús, té efectes negatius en l'acabament de la secundària obligatòria amb el corresponent increment de la taxa d'abandonament escolar. Tots aquests temes haurien de ser prevists en una llei autonòmica d'educació amb propostes sobre les quals no seria fàcil trobar solució consensuada o que quedarien fora de les competències autonòmiques.

Per altra banda, els pactes escolars que podrien donar suport ampli a les lleis educatives han de fer front a la circumstància de l'existència d'una extensa xarxa de centres privats. La tradicional poca atenció prestada pels poders públics de l'Estat espanyol a l'educació, agreujada en temps de la dictadura franquista, va impulsar l'aparició de nombrosos centres escolars de titularitat privada. En el cas de Balears, d'acord amb les dades del curs 2018-2019, els alumnes matriculats en centres públics representen un 64,7 %. Tan sols la Comunitat de Madrid (53,8 %) i el País Basc (50,7 %) tenen dades més baixes i s'hi aproximen Navarra (64,8 %) i Catalunya (65,3 %). Aquesta realitat, que afecta el conjunt de l'Estat, ja va influir en el pacte constitucional del 1978. En aquella ocasió, no tan sols es va reconèixer el dret a crear centres privats sinó que aquests podien rebre finançament públic si complien amb determinats requisits. La potència de l'escola privada i els seus interessos es contraposa als que són partidaris d'un sistema escolar públic que pugui garantir l'equitat sense subordinar aquest objectiu a altres consideracions. Temes com els del finançament dels centres de titularitat privada, el control i exigència del compliment de les normes acceptades per rebre aquest finançament, el grau de subsidiarietat de l'oferta privada amb relació a la pública, els controls públics d'una escolarització equitativa de tota la població escolar i d'altres són aspectes que poden esdevenir esculls importants en qualsevol negociació en matèria escolar a l'Estat espanyol.

Un altre aspecte que pot ser conflictiu a l'hora d'arribar a un pacte escolar o de negociar una llei d'educació és el dels drets dels funcionaris i el de l'estabilitat dels docents. La prerrogativa que tenen els funcionaris en general i els docents en particular de no poder ser separats del càrrec sense una sentència judicial, introduïda d'antuvi per evitar una excessiva dependència del poder polític, i els rígids sistemes d'adjudicació de places per garantir els principis d'igualtat, mèrit, capacitat i publicitat es converteixen a vegades en un baluard inexpugnable front a mesures renovadores. L'adjudicació de places exclusivament en funció de mèrits i antiguitat, defensada pels sindicats docents, dificulta qualsevol intent de crear equips que tinguin un projecte comú. És aquest un aspecte lligat al debat sobre el model de direcció i lideratge de les institucions educatives, sobre la definició de projectes específics dels centres escolars i sobre el grau d'autonomia i competitivitat que aquests poden assumir.

2. LA NECESSITAT D'UNA LLEI EDUCATIVA AUTONÒMICA

Una llei educativa autonòmica no és imprescindible però si necessària i convenient. Les comunitats autònomes poden desplegar les seves competències i regular els seus sistemes escolars desenvolupant per decret la legislació estatal o aprovant lleis que atenen aspectes parcials de l'educació. Per exemple, poden regular la constitució dels seus consells escolars territorials —una regulació que s'ha de fer preceptivament per llei tal com s'estableix a la LODE de 1985—, l'educació d'adults o regulant la qüestió de l'autoritat del professorat. Es pot dir també que fer una llei autonòmica té el problema

que, donada la distribució de competències educatives entre les CA i l'Estat, els canvis —freqüents a Espanya— de les lleis orgàniques poden invalidar continguts de la legislació autonòmica. Malgrat tot, fins i tot formalment i sense entrar en qüestions més tècniques, abans que una regulació de les competències educatives per disposicions exclusives de l'executiu, és més correcta l'aprovació d'un marc legal amb categoria de llei per part del legislatiu —i més si aquesta imposa compromisos clars a l'executiu— i el seu posterior desenvolupament pel govern amb disposicions de rang inferior.

Un repàs a què han fet altres comunitats autònomes fins ara ens mostra que, a part de les lleis reguladores dels seus consells escolars, sis comunitats autònomes tenen lleis d'educació que abasten a totes les competències. D'altres han regulat per llei aspectes concrets de les seves competències educatives. Com és el cas també de la nostra comunitat, diverses CA han legislat sobre l'educació d'adults: Galícia, Canàries, Castella i Lleó, País Basc, Comunitat Valenciana, Aragó o Navarra. D'altres han aprovat normatives amb caràcter de lleis relatives a l'autoritat del professorat o de convivència i participació, com és el cas de Galícia, Andalusia, La Rioja, Aragó, Castella-la Manxa, Madrid o Castella i Lleó. A més Catalunya, País Basc i València tenen lleis específiques sobre qüestions relacionades amb la llengua.

Un dels aspectes que ha d'atendre l'elaboració d'una llei educativa autonòmica és la distribució de competències entre l'Estat i les comunitats autònomes. No és ara el moment de tractar en detall aquesta distribució, un tema que es deriva de la Constitució i de les successives interpretacions que d'aquests preceptes ha anat fent el TC. Simplificant es pot dir que la distribució de competències no implica cap determinació jeràrquica. Estat i CA tenen en matèria educativa competències assignades de manera exclusiva sense perjudici que les CA puguin desenvolupar aspectes que, en la seva regulació bàsica, estiguin assignats a l'Estat. Igualment les comunitats autònomes poden regular tots aquells temes que no siguin definits específicament com a competències exclusives de l'Estat. El nucli de les competències estatals en matèria educativa s'estableixen a l'article 149.1.30 de la CE que preveu una doble competència de l'Estat en matèria educativa: per una banda, la regulació de les condicions d'obtenció, expedició i homologació de títols acadèmics i professionals i, per una altra, la competència estatal en relació amb les normes bàsiques per al desenvolupament de l'art. 27 de la CE. Mentre que amb la primera de les competències correspon a l'Estat tota la capacitat normativa, amb la segona queda limitada a la determinació de les normes bàsiques. Aquestes competències reforçades o complementades per altres articles constitucionals que afecten transversalment l'educació i que remarquen la competència de l'Estat per garantir la igualtat en les condicions per a l'exercici dels drets i llibertats constitucionals estableixen els límits de les competències estatals. Queda, per tant, marge per a una regulació legal autonòmica de l'educació que pot preveure els aspectes no específicament atribuïts a l'Estat encara que aquest els pugui haver regulat amb preceptes que tindrien caràcter supletori mentre no existeixi regulació autonòmica. Sense fer una llista exhaustiva dels temes que pot regular la CA es poden esmentar, a més dels temes relatius a la llengua, els següents: l'educació de persones adultes i l'establiment de normes de convivència i participació com han fet moltes CA; la dotació de recursos i la implementació de programes i actuacions dirigides a fomentar la qualitat dels centres públics i privats; l'avaluació del professorat, la supervisió del funcionament dels centres i l'organització de la inspecció educativa; la regulació dels projectes de gestió i pedagògics així com de l'organització i funcionament dels òrgans de coordinació docent dels centres educatius; la regulació de les qüestions que afecten els llocs de treball propis de la CAIB, de les borses d'interins, de la carrera docent i dels complements retributius del professorat, entre d'altres.

3. LA VOLUNTAT DE PACTE I EL PROCÉS DE CONSULTA I DEBAT DEL PROJECTE

En paral·lel als desacords que despertava la política de J. R. Bauzá, als quals ja s'ha fet referència, es gestaven uns acords que conduïrien a la proposta d'un pacte educatiu. A Menorca, l'agost del 2012 un petit grup de persones, majoritàriament professionals de l'educació, es començaren a reunir per impulsar un pacte per a l'educació. El grup, que es va anomenar MenorcaEdu21, va anar creixent fins a unes 200 persones de tots els àmbits ideològics, polítics i socials; entre agost del 2013 i agost del 2014 es varen fer tres jornades organitzades amb la participació d'experts per recollir propostes per al pacte. Entretant es produïa la forta oposició dels docents a la política de J. R. Bauzá impulsada per l'Assemblea de Docents, constituïda a principis del 2013, que fou la convocant de la vaga indefinida que durà tres setmanes de principis del curs 2013-2014 i de la manifestació de dia 29 de setembre del 2013. A partir d'octubre del 2014 el moviment MenorcaEdu21 decideix buscar la convergència amb col·lectius i moviments de renovació de les altres illes. Després d'un ampli debat, el 5 de maig del 2015, una trentena d'entitats que formaven el que es va anomenar Illes per un Pacte presentaven en una roda de premsa el document de Pacte Educatiu. La Plataforma Illes per un Pacte Educatiu estava formada per entitats i organitzacions, com els promotors de MenorcaEdu21, organitzacions representatives dels directors de primària i secundària, dels inspectors, de les associacions de mares i pares, dels titulars de centres com d'escola catòlica, patronal de concertada i cooperatives. També hi formaven part els sindicats, els cercles d'economia de Menorca i Mallorca, la UIB i alguns col·legis professionals.

El document d'Illes per un Pacte es va presentar al Govern i va ser traslladat al Consell Escolar de les Illes Balears, que el va aprovar per àmplia majoria el 4 d'abril del 2017. El mes de setembre, el Parlament de les Illes Balears acordà la creació, en el si de la Comissió de Cultura, Educació i Esports del Parlament de les Illes Balears, d'una ponència per a l'estudi del document. Al mateix temps es va anunciar que aquest treball seria paral·lel a l'elaboració del projecte de llei educativa anunciat pel Govern per a l'any 2018. Per aportar reflexions que poguessin ajudar a reconstruir els consensos trencats per la política de J. R. Bauzá, el maig del 2016 la Conselleria d'Educació va constituir una comissió encarregada de fer propostes sobre com havia de ser el model lingüístic de les Illes Balears. En l'informe final els experts recomanaven que, d'acord amb l'actual situació sociolingüística, el català havia de ser la llengua prioritària a les escoles. A partir de l'estudi de models d'altres indrets, arribaven a la conclusió que, en el nostre cas, es garantiria el coneixement equilibrat del castellà i el català —tal com establia l'Estatut i la Llei de normalització— amb un model en què el català tingués un ús molt majoritari o quasi exclusiu en les activitats escolars. Els experts proposaven també uns projectes lingüístics de centre que incorporessin un tractament integral de l'ensenyament del català i el castellà i de les altres llengües que es poguessin incorporar així com un reforçament dels programes d'acollida per als nouvinguts a les escoles.

El 16 de juliol del 2019 es va iniciar el tràmit de consulta prèvia de l'avantprojecte de llei d'educació de les Illes Balears. S'iniciava un ampli procés en el qual han aportat les seves opinions nombroses associacions i institucions i que ha donat lloc a diversos esborranys fins a aquest Projecte de llei d'educació de les Illes Balears, aprovat pel Govern de les Illes Balears el 9 de juny del 2021. Després del tràmit de consulta ciutadana prèvia, el 24 de setembre següent, s'inicià el procés d'elaboració de la llei. En els tràmits de consulta han participat, amb comentaris i propostes, les distintes direccions

generals de la mateixa conselleria així com d'altres conselleries. Per exemple, la Direcció General de Política Lingüística, que representava dins del pacte de govern una orientació política diferent de la del titular de la Conselleria d'Educació Universitat i Recerca, va recalcar des del primer moment la necessitat que calia reforçar la presència del català a l'escola i de considerar la realitat sociolingüística de les Illes Balears en la qual la llengua pròpia es troba en situació de més feblesa que l'oficial de l'Estat. Per aquest motiu la Direcció General de Política Lingüística, entre altres propostes, reclamava garantir que, en almenys la meitat dels períodes lectius de l'ensenyament, s'usi la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears. La DGPL defensa que la fragilitat del català i el desequilibri entre les dues llengües oficials s'han vist reforçats per diverses circumstàncies que han tingut lloc els darrers anys, entre les quals es poden destacar les grans incorporacions de població provinent de fora del domini lingüístic i els canvis profunds en el panorama dels mitjans de comunicació. Així ho avalen, diu la DGPL, les dades procedents dels estudis i les enquestes sociolingüístiques més recents. Per aquest motiu, la DGPL considera que el mandat normalitzador, previst a l'Estatut i a la Llei de normalització, és encara ben vigent. Recorda també la DGPL que, d'altra banda, cal tenir molt present que l'escola és un puntal essencial del procés de normalització lingüística de la llengua catalana a les Illes Balears. I esmenta que l'escola té un efecte compensatori pel que fa a les competències lingüístiques dels ciutadans, de les grans deficiències que pateix el català en l'àmbit social en general i en particular en allò que fa referència a l'ús. Per aquests motius la DGPL proposa que es deixi indicat clarament que la nova llei manté l'actual normativa, que preveu que almenys el 50 % de la docència s'ha d'impartir en català.

Aquesta posició de la DGPL resumeix la posició d'un sector de la població que considera que s'ha de mantenir el pacte que va conduir a l'actual regulació del tema de la llengua catalana a l'escola. Un consens consolidat per les diverses disposicions legals desenvolupades a partir de l'Estatut i la Llei de normalització lingüística, que garanteixen una presència reforçada del català a l'escola per compensar una situació d'inferioritat de la llengua pròpia en el conjunt de la societat. Aquesta posició és defensada també per altres propostes d'organismes i associacions. El projecte final estableix que les condicions d'ús de les llengües als centres educatius s'han de desplegar reglamentàriament d'acord amb els principis prevists a la mateixa llei i a la de normalització lingüística a les Illes Balears, i han de garantir l'ús de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, com a llengua d'ensenyament i aprenentatge, almenys, en la meitat del còmput horari escolar amb l'objectiu d'assegurar el procés de normalització lingüística.

A principis del 2020 la Conselleria d'Educació va mantenir reunions amb diverses instàncies de participació i opinió com, entre altres, representants de la societat civil: Mesa Sectorial d'Educació, federacions d'associacions de mares i pares de centres públics de les Illes Balears, sindicats i associacions de docents, consells insulars, col·legis professionals, meses de directors de centres educatius i de l'ensenyament concertat.

El darrer esborrany es va enviar finalment al Consell Escolar de les Illes Balears, al Consell Econòmic i Social i a l'Institut de la Dona perquè poguessin emetre els informes preceptius pertinents. Les limitacions d'extensió d'aquest article no permeten entrar en una anàlisi detallada de les aportacions d'aquestes instàncies. Per aquest motiu em centraré en l'informe del Consell Escolar de les Illes Balears (CEIB), màxim òrgan de participació de la comunitat educativa en la política educativa

que ha d'emetre informe preceptiu en el cas de qualsevol projecte de modificació legal en matèria educativa.

El CEIB, reunit en sessió plenària els dies 3 i 4 de març del 2021, va aprovar l'informe 06/2020 sobre el Projecte de llei d'educació de les Illes Balears per 14 vots a favor, 8 en contra i 12 en blanc dels consellers i conselleres presents en el moment de la votació. Varen emetre un vot particular a aquest informe els representants de FERE-CECA-ECIB, EDUCACIÓ I GESTIÓ-ECIB, CECE Illes Balears, CONFAECIB, USO I FSIE. Un altre vot particular va ser emès per UGT.

En general el parer majoritari del CEIB manifestat en els comentaris i esmenes presentades (en bona part incorporades al text del projecte de llei, sobretot aquelles que no imposaven compromisos econòmics concrets al govern o no implicaven polèmica amb altres sectors) vol reforçar la responsabilitat dels poders públics en la garantia del dret a l'educació i d'una educació equitativa i en igualtat d'oportunitats per a tots dirigida a compensar les desigualtats. Amb aquesta finalitat proposa la gratuïtat efectiva dels llibres de text, dispositius digitals necessaris i material escolar dels ensenyaments obligatoris. Defensa també reforçar el compromís de les administracions amb una educació infantil de 0 a 3 anys gratuïta i universal, que tingui un caràcter educatiu i no purament assistencial. Igualment, en aquesta direcció de comprometre l'administració amb la millora de les condicions de l'escola, reclama la inclusió d'un article que estableixi que les ràtios d'alumne-professor no superin els 18 a segon cicle d'educació infantil, 22 a primària i 26 a secundària. Aquesta petició, ja manifestada per altres propostes presentades al llarg del debat, queda sumida en una disposició addicional que preveu en el termini de dos anys després de l'aplicació de la llei, una reducció de les ràtios màximes establertes a la normativa bàsica per permetre'n una minoració en, almenys, un 10 %.

El CEIB també proposa en l'informe aprovat reforçar, en el sistema educatiu, l'atenció a aspectes com la perspectiva de gènere, l'atenció a fomentar un desenvolupament sostenible o la formació digital d'alumnes i professors.

En el tema de la llengua, el CEIB es decanta per un sistema multilingüe que doni un tractament preferent a la llengua catalana com a pròpia de les Balears i reconeixent el seu caràcter de llengua minoritzada i no normalitzada.

Defensa també una educació laica en què les religions siguin objecte d'estudi com a fenomen històric i sociològic dins les Ciències Socials.

Com és lògic, el CEIB al seu informe proposa en diverses esmenes reforçar la participació en els distints àmbits de la política educativa i del funcionament dels centres dels agents socials: sindicats, associacions de mares i pares, alumnes i del conjunt de membres de la comunitat educativa.

El contrapunt a aquestes opinions es reflecteix en el vot particular presentat pels representants dels titulars de l'escola privada i privada concertada i de l'associació de famílies d'escoles catòliques. El nucli del seu argument, que s'indica ja al principi del seu vot particular, qüestiona el paper rellevant que, a parer seu, concedeix el projecte de llei al sistema públic:

L'esborrany d'Avantprojecte de Llei d'Educació de les Illes Balears sotmès a la consideració de les organitzacions del sector privat concertat ha estat elaborat considerant com a eix exclusiu del sistema l'ensenyament públic, mentre que la iniciativa social que dona satisfacció a la llibertat internacionalment reconeguda d'elecció d'un centre distint d'aquells creats pels poders públics, és a dir, els centres privats i privats concertats, ocupa un espai clarament residual. Aquesta és una Llei de l'ensenyament públic allà on en contades ocasions es contempla la xarxa concertada, tot i que a la nostra comunitat escolaritzi al voltant d'un terç del total dels alumnes.¹

Aquesta declaració es concreta en una sèrie de propostes de modificació que bàsicament insisteixen en el fet que la xarxa privada no pot ser subsidiària de la pública i ha de tenir el caràcter de complementària. Aquest principi es fonamenta en el vot particular, en una defensa del dret dels pares a triar centre educatiu. Un dret que imposaria la demanda social com un factor fonamental de la planificació educativa. Es defensa també reforçar el dret dels centres privats a establir el seu propi ideari i a tenir un caràcter confessional.

4. CLOENDA

Com s'ha pogut veure, amb independència que es consideri que el text del projecte de Llei d'educació de les Illes Balears pugui recollir més o menys els eixos bàsics dels consensos que existeixen en matèria educativa a la societat de les Illes Balears, el seu procés d'elaboració ha garantit la manifestació de tots els sectors implicats. Encara que es pot qüestionar l'oportunitat i inclús la necessitat d'una llei educativa autonòmica, proposar-ho és un acte de coherència amb el fet de creure en la capacitat de la societat illenca per definir el seu propi model educatiu. L'empresa no és senzilla. La recerca d'un pacte té tendència a evitar els temes més controvertits i condueix a textos poc atrevits, que marginen els problemes més quotidians i reticents a imposar compromisos concrets a les administracions. El projecte de Llei encara ha de superar el tràmit d'aprovació al Parlament on es manifestaran de nou les distintes tendències i ideologies.

Per acabar, una reflexió que he manllevat de l'informe del CEIB i que ha de ser el principi bàsic de qualsevol gestor en matèria educativa. Cap llei ni norma pot resoldre per ella mateixa els problemes de l'educació ni transformar-la en cap sentit sense el consens de la comunitat educativa i la compllicitat dels que intervenen en educació. Igualment s'ha de dir que no sempre calen lleis per resoldre els problemes que té l'educació i amb voluntat, sense gaires normes, es pot aconseguir molt.

¹ Vot particular de FERE_CECA_ECIB, CECEIB, CONFAECIB, USO i FSIE a l'Informe 06/2020. <https://www.consellescolarib.es/documentacio/Informes/2020/VP_FERE_CECA_ECIB,CECEIB,CONFAECIB,USO%20I%20FSIE%20a%20INFORME%206.pdf>